

Професійна освіта

УДК 378.091.12.011.3-051]:316:005.336.2

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15627873>

Використання інтерактивних технологій навчання у процесі формування соціальної компетентності майбутнього викладача закладу професійної освіти

Гукалюк Андрій Ігорович

Аспірант спеціальності 015 «Професійна освіта»,
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
46027, Тернопіль, вул. М.Кривоноса, 2, Україна,
andriy1shukaliuk@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-4825-8174>

Бельма Ілля Петрович

Аспірант спеціальності 015 «Професійна освіта»,
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
46027, Тернопіль, вул. М.Кривоноса, 2, Україна,
innersoulr@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-4825-8174>

Олексюк Наталія Степанівна

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
46027, Тернопіль, вул. М.Кривоноса, 2, Україна,
nataliya_oleksiuk@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-1538-1470>

Прийнято: 19.05.2025 | Опубліковано: 29.05.2025

***Анотація.** Метою статті є з'ясування сутності технологій інтерактивного навчання та дослідження можливостей їх застосування у процесі формування соціальної компетентності у майбутніх викладачів закладів професійної освіти. Методологічну основу дослідження становить системний підхід до вивчення положень педагогічної науки стосовно змісту та можливостей використання інтерактивних технологій навчання. Перелічено методи, що використовувались у дослідженні (аналізу, синтезу, індукції, дедукції, співставлення, аналогії та теоретичного узагальнення). У статті розкрито зміст понять «активне навчання», «пасивне навчання» та «інтерактивне навчання». Визначено мету, цілі застосування інтерактивних технологій навчання, розкрито їх основні характерні ознаки. Проаналізовано сутність використання інтерактивних технологій у процесі формування в майбутніх викладачів закладів професійної освіти соціальної компетентності. Схарактеризовано засоби реалізації інтерактивних технологій у процесі формування соціальної компетентності. Зазначено, що упровадження інтерактивних технологій в освітній процес потребує адекватного залучення до цього процесу особистісного досвіду суб'єктів навчання, розмаїття форм співпраці, рефлексії тощо. Перелічено вимоги, що висувуються для забезпечення ефективності процесу формування соціальної компетентності у майбутніх викладачів закладів професійної освіти за допомогою інтерактивних технологій. У роботі детально проаналізовано принципи реалізації інтерактивних технологій у процесі формування соціальної компетентності у майбутніх викладачів закладів професійної освіти (гуманізації; систематичного інформування учасників процесу про досягнуті ними успіхи; усвідомлення і відповідальності; індивідуальної підтримки; інтерактивності; діалогізації;*

толерантності; особистісної свободи та ін.). Зроблено висновки та визначено перспективи подальших наукових розвідок.

Ключові слова: майбутній викладач, професійна освіта; фахова підготовка; соціальна компетентність; інтерактивні технології.

Use of interactive learning technologies in the process of forming social competence of a future teacher of a vocational education institution

Gukalyuk Andriy Igorovich

Postgraduate student in specialty 015 «Vocational Education»,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
M. Krivonos Str., 2, Ternopil, 46027, Ukraine,
andriy15hukaliuk@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-4825-8174>

Belma Ilya Petrovych

Postgraduate student in specialty 015 «Vocational Education»,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
M. Krivonos Str., 2, Ternopil, 46027, Ukraine,
innersoulr@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-4825-8174>

Oleksiuk Nataliya Stepanivna

Doctor of pedagogical sciences, Professor,
Professor of the Department of Social work and Socio-pedagogic,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
M. Krivonos Str., 2, Ternopil, 46027, Ukraine,
nataliya_oleksiuk@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-1538-1470>

Abstract. *Abstract. The purpose of the article is to clarify the essence of interactive learning technologies and to study the possibilities of their application in the process of forming social competence in future teachers of vocational education institutions. The methodological basis of the study is a systematic approach to the study of the provisions of pedagogical science regarding the content and possibilities of using interactive learning technologies. The methods used in the study are listed (analysis, synthesis, induction, deduction, comparison, analogy and theoretical generalization). The article reveals the content of the concepts of “active learning”, “passive learning” and “interactive learning”. The purpose and goals of using interactive learning technologies are defined, their main characteristic features are revealed. The essence of the use of interactive technologies in the process of forming social competence in future teachers of vocational education institutions is analyzed. The means of implementing interactive technologies in the process of forming social competence are characterized. It is noted that the introduction of interactive technologies into the educational process requires adequate involvement of the personal experience of the subjects of learning, a variety of forms of cooperation, reflection, etc. The requirements for ensuring the effectiveness of the process of forming social competence in future teachers of vocational education institutions using interactive technologies are listed. The paper analyzes in detail the principles of implementing interactive technologies in the process of forming social competence in future teachers of vocational education institutions (humanization; systematic informing of the participants of the process about their successes; awareness and responsibility; individual support; interactivity; dialogization; tolerance; personal freedom) Conclusions are drawn and prospects for further research are identified.*

Keywords: *future teacher, vocational education; professional training; social competence; interactive technologies.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями (Вступ). Сучасні світові стандарти різних рівнів вищої освіти передбачають підготовку висококваліфікованих фахівців, які володіють глибокими та спеціалізованими знаннями, уміннями, навичками, знайомі з новітніми технологіями у певній галузі чи професії, здатні приймати ефективні (часто нестандартні) рішення, виконувати складні завдання й нести відповідальність за свої вчинки тощо [10, с. 86-88].

З метою здійснення такої підготовки та успішної реалізації особистісного потенціалу майбутніх викладачів закладів професійної освіти у закладах вищої освіти мають бути створені умови для формування таких їхніх якостей, як: критичність мислення, мобільність, уміння моделювати ситуації та прогнозувати шляхи їх розв'язання, уміння налагоджувати комунікацію, взаємодію та командну роботу, уміння генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення й нести за них відповідальність тощо [4, с. 323]. Формуванню перелічених якостей, на нашу думку, сприятимуть: сприятливе соціально-психологічне освітнє середовище; мотивація процесу навчання та досягнення успіху; активна навчальна та позанавчальна діяльність; можливість застосовувати нові знання на практиці та особливо – використання в освітньому процесі інтерактивних технологій. Акцентування нашої уваги на інтерактивних технологіях обумовлене вимогами сучасних освітніх стандартів та кращого світового досвіду щодо необхідності трансформації навчального процесу з процесу передачі знань у процес спів навчання (чи взаємного навчання), де викладач і здобувач – рівноправні його суб'єкти [17, с. 216-217].

Аналіз останніх досліджень і публікацій (Огляд літератури). Використання активних й інтерактивних методів навчання у вищій школі в умовах модернізації сучасної освіти досліджували Д. Антюшко, О. Башкір, В. Володавчик, Л. Сеногонова [1; 6]. Механізми застосування інтерактивних методів навчання в освітньому процесі вищої школи вивчали П. Бойко,

М. Бондар, А. Куц, С. Олійник, П. Шиян [16; 18]. Процеси формування компетентностей засобами інтерактивних технологій навчання характеризували Н. Волкова, Н. Коваль, Л. Ребуха [3; 5; 8]. Доцільність використання інтерактивних методів навчання у вищій школі обґрунтовували в своїх працях Л. Пироженко, О. Пометун, М. Скрипник, Г. Шевченко, І. Яцик [9; 14] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на широкий спектр досліджень використання інтерактивних технологій навчання в освітньому процесі, застосування їх при формуванні в майбутніх викладачів соціальної компетентності залишилось поза увагою науковців. Нашим потенційним внеском у цей ряд досліджень буде аналіз інтерактивних методів формування у майбутніх викладачів закладів професійної освіти соціальної компетентності та обґрунтування основних підходів, принципів, вимог та правил їх використання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті

полягає у з'ясуванні сутності технологій інтерактивного навчання та дослідженні можливостей їх застосування у процесі формування соціальної компетентності у майбутніх викладачів закладів професійної освіти.

Методологія дослідження.

Методологічною основою дослідження є системний підхід до вивчення положень педагогічної науки стосовно змісту та можливостей використання інтерактивних технологій навчання [13, с. 268]. У процесі дослідження використано методи: аналізу та синтезу, індукції та дедукції, співставлення та аналогії, теоретичного узагальнення [7, с. 31].

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням

здобутих наукових результатів (Результати дослідження). Як відомо, активне навчання – це навчання, що залучає здобувачів освіти до активної участі у навчальному процесі (в обговореннях, експериментах, розв'язуваннях задач та інших форматах навчання), у продукуванні пізнавальної інформації, що відрізняє його від пасивного навчання, коли студенти переважно перебувають у ролі

слухачів [1, с. 34-35]. Що стосується інтерактивного (діалогового) навчання, то це навчання, занурене у спілкування (комунікацію), тобто це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови здобування освіти, за яких кожен відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність [8, с. 71]. Для досягнення цієї мети інтерактивні технології навчання повинні забезпечити досягнення наступних цілей: пізнавальної; навчальної; розвивальної; інформаційної; соціально-орієнтаційної; комунікаційної [18, с. 379].

Основними характерними ознаками інтерактивного навчання є: короткий термін опанування великого обсягу нового матеріалу; включеність здобувачів та їх активність; наявність партнерських відносин між суб'єктами навчання; позитивне ставлення до опонента; закріплення навичок толерантного спілкування, де кожен має можливість пропонувати свою думку; створення комфортних та сприятливих умов навчання; спеціальна організація та різноманітність форм і методів, прийомів і засобів роботи; розвиток ініціативності студента; розвиток здатності самостійно приймати рішення, знаходити нестандартні варіанти розв'язання особистісно орієнтованих ситуацій; хід та результат професійної підготовки набуває особистісно орієнтованого значення для всіх учасників навчального процесу; майбутній фахівець відчуває власну успішність, набуває статусу суб'єкту взаємодії, приймає участь в процесі навчання на засадах власної освітньої траєкторії [1, с. 43-45; 6, с. 98-99].

Враховуючи, що метою освіти є не тільки передача майбутньому фахівцеві сукупності знань, умінь і навичок у певній сфері професійної діяльності, а й формування у нього комунікативних здібностей, толерантності, демократичних, морально-етичних цінностей, здатності до емпатії та саморозвитку, самоактуалізації, самореалізації, соціальна компетентність виступає не лише необхідною і ключовою компетентністю, але й лежить в основі професійно-

профільної підготовки як важливий елемент методології гуманітарного пізнання [12, с. 6].

На основі аналізу низки наукових робіт нами виявлено, що соціальна компетентність майбутнього викладача – це цілісне інтегративне утворення, якісна міра його соціалізованості, сукупність його конкретних соціальних знань, умінь, якостей, здібностей, які забезпечують йому успішну професійну та соціальну інтеграцію, завдяки продуктивному виконанню різних соціальних ролей, ефективному вирішенню соціальних проблем та успішній самореалізації [4, с. 322]. Вважаємо, що педагогічні умови формування соціальної компетентності майбутнього фахівця – це сукупність суб'єктивно створених або таких, що об'єктивно склалися, можливостей, форм і методів, прийомів і засобів, реальних ситуацій, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети. Вивчаючи процес формування соціальної компетентності майбутнього викладача закладу професійної освіти у процесі фахової підготовки, під його педагогічними умовами розумітимемо комплекс обставин, від яких залежить стан сформованості соціальної компетентності означеного фахівця.

У ході дослідження нами виокремлено наступні педагогічні умови формування соціальної компетентності майбутнього викладача закладу професійної освіти у процесі фахової підготовки: формування стійкої мотивації майбутнього фахівця до саморозвитку та самореалізації; використання просвітництва серед здобувачів освіти щодо ролі та значення соціальної компетентності у їх професійному становленні; використання інноваційних технологій під час формування соціальної компетентності майбутнього спеціаліста [11, с. 210].

Сутність використання інтерактивних технологій у процесі формування у майбутніх викладачів закладів професійної освіти соціальної компетентності полягає в налагодженні постійної взаємодії усіх учасників навчального процесу, жоден з яких не є пасивним, оскільки перебуває у ситуації дієвого пізнання та в

режимі співпраці [11, с. 209]. Співпраця здобувачів та викладачів у процесі пізнання й освоєння навчального матеріалу передбачає, що кожен робить свій індивідуальний внесок у цей процес, обмінюється ідеями, знаннями, способами діяльності. Аналізуючи власну діяльність та діяльність партнерів, кожен з учасників навчального процесу може змінювати модель своєї поведінки, більш усвідомлено засвоювати/передавати знання та уміння, відчувати себе в максимально наближених до майбутньої професійної діяльності умовах. Слід зауважити, що весь освітній процес повинен відбуватися в атмосфері доброзичливості, взаємної підтримки, що дозволяє розвивати пізнавальну діяльність майбутніх фахівців і переводити її у більш високі форми співробітництва та кооперації [14, с. 267].

Використання інтерактивних технологій у процесі формування у майбутніх викладачів закладів професійної освіти соціальної компетентності передбачає: відмову від стереотипу та шаблону, діалогічність, висвітлення та аналіз кожної проблеми під різними кутами зору; спрямування студентів на самостійний пошук інформації, обмін знаннями, діями, заміну традиційної активності викладача активністю студентів, формування навичок роботи з науково-педагогічною літературою; взаємодію мікрогруп в межах групи, студентської аудиторії з віртуальним партнером [15, с. 6]. Вона виявляється у максимальному використанні й розвитку особистісного досвіду кожного студента, в якому разом з досвідом набуття й реалізації знань, способів діяльності відображено досвід пошуку змісту, вибору, рефлексії, відповідальності, вольової саморегуляції, та базована на співтворчості, повазі до думки кожного, свободі вибору власних рішень [2, с. 7].

Провідним засобом реалізації інтерактивних технологій у процесі формування у майбутніх викладачів закладів професійної освіти соціальної компетентності є забезпечення оптимального поєднання розмаїття видів активності усіх учасників освітнього процесу (зокрема, комунікативної),

створення комфортних умов, в яких кожен відчуває свою індивідуальність, успішність і самодостатність. Реалізація інтерактивних технологій потребує адекватного залучення до цього процесу особистісного досвіду суб'єктів навчання (їх переживань, почуттів, емоцій, відповідних їм дій і вчинків), розмаїття форм співпраці, рефлексії набутих знань, умінь і навичок, сформованих ставлень, ціннісних орієнтацій тощо [12, с. 4-5].

Для забезпечення ефективності процесу формування соціальної компетентності у майбутніх викладачів закладів професійної освіти за допомогою інтерактивних технологій, вважаємо за необхідне дотримання таких вимог, як: розвиток навичок спільної роботи (здобувачі повинні засвоїти навички міжособистісних відносин, необхідних для успішного виконання завдань); безпосередня (неопосередкована) взаємодія – учасники освітнього процесу тісно співпрацюють один з одним; позитивний взаємозв'язок – суб'єкти усвідомлюють, що спільна освітня діяльність є корисною для усіх; індивідуальна відповідальність – кожен учасник освітнього процесу є відповідальним за допомогу іншим і не виконує роботу за них; оцінка результатів діяльності – обов'язковим елементом процесу формування соціальної компетентності є аналіз його результатів [11, с. 209].

Реалізація інтерактивних технологій у процесі формування соціальної компетентності у майбутніх викладачів закладів професійної освіти ґрунтується на таких принципах:

– принцип гуманізації, що означає орієнтацію формування соціальної компетентності на реалізацію суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачем і здобувачами, формування у здобувачів загальнолюдських цінностей; побудови взаємодії на засадах діалогічних партнерських відносин між її учасниками, основою яких є взаємоповага та рівноправність; надання здобувачам права на визначення «траєкторії» свого життя (цінності, пріоритети, напрями подальшого особистого розвитку); рівноправність позицій викладача й здобувача, яка

реалізується в їхніх співпереживанні, співробітництві, співдружності, співвідповідальності; розвиток позитивних емоцій, запобігання конфліктам та непорозумінням, розв'язання проблемних ситуацій;

– принцип систематичного інформування учасників процесу про досягнуті ними успіхи, що забезпечує мотиваційний ефект, віру у власні сили і зміцнює прагнення навчати/вчитися;

– принцип усвідомлення і відповідальності, що передбачає: розкриття потенційних можливостей здобувачів, їх власних ресурсів; заохочення їх саморозвитку; пошук оптимальних шляхів попередження та розв'язання проблем; фасилітацію прийнятих рішень;

– принцип індивідуальної підтримки, що передбачає допомогу майбутнім фахівцям у побудові індивідуальної траєкторії навчання, регулюванні його темпу й термінів, створенні ситуацій успіху;

– принцип інтерактивності, який забезпечує діалогічну взаємодію викладача та здобувачів, заохочення майбутніх фахівців до самостійного пошуку інформації, обміну думками, знаннями, формування навичок роботи в команді, взаємодії у групі;

– принцип діалогізації, що виявляється у переважанні діалогу у освітній взаємодії, умінні бачити сильні й слабкі аспекти співрозмовника, критично ставитися до отриманої інформації, розрізняти упереджену й неупереджену інформацію, виявляти розбіжності в позиціях учасників освітнього процесу та розуміти позицію співрозмовника;

– принцип толерантності, що забезпечує терпляче ставлення учасників освітнього процесу до інших людей, до іншого роду поглядів, звичок, характерів і виражається в: їхньому прагненні досягти взаємної поваги; налагодженні позитивної суб'єкт-суб'єктної взаємодії з рівноправними партнерами у спілкуванні; формуванні уважного ставлення до труднощів інших, турботи про них, відповідальності за результати своєї справи; умінні бути ввічливим,

турботливим, тактовним, уважним, терплячим, виявляти доброзичливість, стримувати свої негативні емоції;

– принцип особистісної свободи, що дозволяє кожному здобувачу самореалізуватися у різновидах взаємодії і рольових функціях завдяки свободі вибору згідно з власними здібностями та інтересами [2, с. 8-9].

Ефективність реалізації інтерактивних технологій у процесі формування соціальної компетентності в майбутніх викладачів закладів професійної освіти зумовлюється дотриманням відповідних правил: до взаємодії залучаються всі учасники освітнього процесу – викладачі і студенти; важливими є психологічна підготовка студентів, корисні розминки, постійне заохочення за активну участь у роботі, створення можливостей для самореалізації; необхідно враховувати можливості переміщення учасників в межах аудиторії та поза нею; варто уважно ставитися до процедури та регламенту й не порушувати їх [16, с. 258-259].

Інтерактивні технології формування соціальної компетентності в майбутніх викладачів закладів професійної освіти базуються на особистісно-діяльнісному підході та передбачають використання неситуативних й ситуативних інтерактивних методів навчання (ігрових – імітаційних/не імітаційних та неігрових). О. Пометун та О. Савченко також поділили інтерактивні методи навчання на групи, а саме: методи парного навчання, методи фронтального навчання, методи навчання у грі, методи навчання у дискусії [9, с. 54-55]. Розглянемо кілька з найпоширеніших у використанні в процесі фахової підготовки майбутніх викладачів закладів професійної освіти інтерактивних методів і прийомів формування їх соціальної компетентності, а саме: метод зацікавлення, що полягає у створенні ситуації зацікавленості за допомогою дослідів, прикладів, парадоксальних фактів, які викликають позитивне ставлення здобувачів до освіти; метод емоційно-морального стимулювання, який фактично є способом викликати у здобувачів моральні переживання через включення моральних ситуацій з життя, художньої літератури, фільмів тощо; метод

створення ситуацій новизни у навчанні, що передбачає наближення змісту освіти до найважливіших наукових відкриттів і досягнень, а й подання його як невідомого, нового для сприйняття здобувачами; метод заохочення, який є способом емоційної підтримки, підбадьорювання, стимулювання студентів до дій за допомогою слів, жестів, міміки, створює атмосферу відкритості та довіри [8, с. 73-74].

Серед інтерактивних ігрових методів навчання хочемо зупинитися на: іграх тренувального характеру (іграх-вправах), що містять непросту для виконання фахову ситуацію з певним визначеним порядком дій; іграх інсценівках (іграх-імітаціях), де на основі виконання ігор, які ґрунтуються на розгляді фрагментів конкретної діяльності, відпрацьовуються комунікативні навички; іграх-змаганнях, на яких одне і те ж завдання видається двом малим групам слухачів, після чого проводиться порівняння отриманих результатів та вибір найбільш оптимального вирішення проблеми; ігрове проектування (управління проектами), що імітується чи відтворюється процес створення або ж удосконалення об'єкта (за технологією проведення подібний методу ділових ігор); розв'язання кейсів, тематика яких зазвичай скерована на розв'язання ситуацій саме методом згуртованої командної роботи; соціально-психологічний тренінг, що формує у слухачів розвиток спеціальних умінь /навичок та скерованих на отримання досвіду з аналізу ситуацій спілкування[5, с. 66-68].

До неігрових інтерактивних методів відносимо: творчі завдання; роботу в малих групах; використання суспільних ресурсів; соціальні проекти; розминки; вивчення і закріплення нового інформативного матеріал; робота з документами; обговорення складних дискусійних питань і проблем та інші. Особливу увагу при навчанні майбутніх викладачів відводимо методу кейсів, які ґрунтуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації та вимагають від здобувачів дослідити ситуацію та запропонувати можливі рішення, вибрати краще з них. Викладач може підібрати та запропонувати

студентам такі види кейсів: кейси першовідкривачів (спостереження за роботою над таким кейсом дає можливість побачити нестандартність мислення); структуровані кейси (містять короткий і точний виклад ситуації з конкретними цифрами і даними; можна розглянути кілька правильних відповідей); неструктуровані кейси (містять велику кількість даних, тому призначені для оцінки швидкості та стилю мислення здобувача) [18, с. 379-380].

Хочемо зазначити, що забезпечення індивідуальної підтримки, психолого-педагогічного супроводу навчальної діяльності кожного студента потребує зміни ролі викладача з інформатора, транслятора знань, контролера на такі позиції, як: педагог-консультант, який не викладає традиційно матеріалу, а заміняє викладацьку функцію консультуванням, як в реальному, так і в дистанційному режимі; педагог-тьютор, який здійснює супровід студентів, допомагає їм отримати максимальні результати віддачу від навчання, стежити за його перебігом, здійснювати зворотний зв'язок, проводити індивідуальні та групові консультування студентів, підтримувати їхню зацікавленість у навчанні; педагог-модератор, що допомагає організувати процес комунікації, обміну думками та підводять студента до ухвалення рішення за рахунок реалізації власних внутрішніх можливостей; педагог-фасилітатор, який приймає та розуміє внутрішній світ студентів, допомагає їм у вирішенні складних питань, створює сприятливі умови для інтерактивної взаємодії у процесі навчання [4, с. 322; 11, с. 210].

Упровадження в процес фахової підготовки майбутніх викладачів закладів професійної освіти інтерактивних технологій навчання забезпечує моделювання багатосторонньої комунікації, передбачає врахування думок, поглядів, позицій учасників взаємодії. [7, с. 28]. Студенти отримують можливість здійснити аналіз широкого кола професійних проблем, які розглядаються; актуалізувати свої потреби в самореалізації та відчутти себе дійовими учасниками навчального процесу; зробити унікальний внесок кожного учасника у спільні зусилля,

незамінні для успіху всієї групи; студенти залучаються до колективної творчої діяльності, осмисленого спілкування і взаємодії, поділу праці між членами групи; здійснюється взаємонавчання та взаємоконтроль. Позитивні результати застосування в освітньому процесі інтерактивних технологій досягаються взаємними зусиллями учасників процесу, де обидві сторони беруть на себе відповідальність за перебіг та наслідки навчання [17, с. 163].

Висновки та пропозиції. Таким чином, доцільність упровадження інтерактивних технологій у процес фахової підготовки майбутніх викладачів закладів професійної освіти обумовлена можливістю трансформації навчального процесу у взаємонавчання, де сторони рівноправні та рівнозначні. Результатом навчання є формування в майбутніх викладачів закладів професійної освіти соціальної компетентності – системи знань, умінь, ставлень, ціннісних орієнтацій та поведінкових компонентів, необхідних для існування, розвитку та реалізації в соціумі.

Перспективи дослідження. У майбутньому вважаємо за необхідне дослідити закордонний досвід використання інтерактивних технологій у процесі формування соціальної компетентності студентів закладів вищої освіти та на основі кращих зразків досвіду запропонувати шляхи оптимізації підготовки майбутніх викладачів закладів професійної освіти у цілому та в частині формування їх соціальної компетентності зокрема.

Список використаних джерел

1. Башкір, О. І. (2018). Активні й інтерактивні методи навчання у вищій школі. *Педагогіка та психологія*, 60, С. 33–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2018_60_6
2. Василюк, Т. Г. (2017). Дидактичні засади формування соціальної компетентності студентів педагогічних університетів у процесі навчання гуманітарних дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед наук : 13.00.09. Тернопіль.

URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/7333>

3. Волкова, Н.П. (2018). Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 360 с. URL: https://www.pedagogic-master.com.ua/2022/Volkova_1.pdf

4. Гукалюк, А., Олексюк, Н. (2024). Зміст соціальної компетентності викладача закладу професійної освіти // *The XXIII International Scientific and Practical Conference «The current state of the organization of scientific activity in the world»*, June 10-12, 2024, Madrid, Spain. P. 321–323. URL: <https://eu-conf.com/en/events/the-current-state-of-the-organization-of-scientific-activity-in-the-world/>

5. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48105/3/монографія_Інноваційні%20технології%20навчання%20в%20умовах%20модернізації%20сучасної%20освіти.pdf

6. Інтерактивні методи навчання у вищій школі : монографія / Д. П. Антюшко, В. С. Володавчик, Л. І. Сєногонова та інші. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. 189 с. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8988>

7. Каленський А. Методологічні підходи до стандартизації змісту професійної освіти. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка*. 2018. № 16. С. 27–33. URL: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/179>

8. Коваль, Н. В. (2016). Інтерактивні технології навчання як засіб формування професійних компетентностей майбутніх менеджерів. *Професійно-прикладні дидактики*, 1, 70–77. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/4958/1/interaktyvni_tehnologiyi.pdf

9. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські

перспективи: бібліотека з освітньої політики : монографія / [Н. М. Бібик, Л. С. Ващенко, О. І. Локшина, О. В. Овчарук, Л. І. Паращенко, О. І. Пометун, О. Я. Савченко та ін.] ; під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К. І. С., 2004. 112 с.

10. Лихолат, О. (2020). Підготовка педагога закладів професійної (професійно-технічної) освіти в інноваційних умовах. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, (13), 85–101. URL: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.13.2020.222851>

11. Олексюк, Н., Гукалюк, А. (2024). Формування соціальної компетентності майбутнього викладача закладу професійної освіти у процесі його професійної підготовки // *The 1st International scientific and practical conference «Advanced technologies for the implementation of new ideas» (January 09-12, 2024) Brussels, Belgium*. International Science Group. P. 208–211. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/31701>

12. Олексюк Н. С. Професійна готовність соціального педагога як важлива складова його професійної компетентності. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. Тернопіль, 2007. №1. С. 3–7.

13. Паламар С. Компетентнісний підхід як методологічний орієнтир модернізації сучасної освіти. *Освітологічний дискурс*. 2018. № 1/2. С. 267–278. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23964/1/Palamar_S_P%20PPD_PI_2018.pdf

14. Полухтович, Т. (2020). Роль ІКТ у формуванні професійної компетентності учасників освітнього процесу. *Нові технології навчання*. №94. С. 265–269. URL: <http://journal.org.ua/index.php/ntn/article/view/42>

15. Радкевич, В. О. (2022). Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти в умовах сучасних викликів. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(2), 1–15. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/313>

16. Стойка, О. Я. (2022). Використання ІКТ в процесі професійної підготовки вчителів в Україні / *Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*. Київ, 2022. № 14(14). С. 256–263. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/46701>

17. Субіна, О. О. (2016). Формування соціальної компетентності майбутніх викладачів в умовах професійної підготовки : монографія. *Мін-во освіти і науки, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова*. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 208 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/22475/Subina%20Oksana%20Oleksandrivna.pdf?sequence=1>

18. Шиян, П. Л. (2015). Інтерактивні методи навчання в навчальних процесах вищої школи / П. Л. Шиян, А. М. Куц, М. В. Бондар, П. М. Бойко, С. І. Олійник // *Імплементация сучасних технологій навчання у навчальний процес: матеріали міжнародної наукової конференції, 17-18 березня 2015 р. К.: НУХТ, 2015. С. 378–384. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1b7ebf59-dc69-4a32-9b4b-65a3b7f2f8ab/content>*